

DZIENNIK WARSZAWSKI

Prenumerata miejsowa:
bez odnośzenia:
Na rok 9 rrr.
„ 6 miesięcy . . . 4 50 k.
„ 3 miesiące . . . 2 25 k.
„ 1 miesiąc 75 k.
Za odnośzenie dopłaca się
5 kop. miesięcznie.

Prenumerata zamiejscowa
z odsyłką pocztą:
Na rok 12 rrr.
„ 6 miesięcy . . . 6 „
„ 3 miesiące . . . 3 „
„ 1 miesiąc 1 „

Prenumerata przyjmuje się: w Warszawie, w głównym kantorze Redakcji przy ulicy Miodowej Nr. 487 i w innych jej kantorach miejskich: — w St. Petersburgu, w księgarni A. T. Bazunowa na Newskim Prospekcje i w domu Olchynowej: w Moskwie, w księgarni J. S. Sołowiewa.

ROK DZIESIĄTY.

Za ogłoszenia pobiera się: za jeden raz sześć kopiejek od wiersza druku lub jego miejsca, za dwa razy, dziewięć kopiejek, za trzy razy, dwanaście kopiejek i t. d. — Oddzielne numery sprzedają się po 5 kopiejek.

WYCHODZI CODZIENNIE. PRÓCZ DNI NIEDZIELNYCH I ŚWIĄTECZNYCH.

Kalendarz Prawosławny.

We czwartek, 23 sierpnia (4 września), — św. Łuppa mucz.
W piątek, 24 sierpnia (5 września), — św. Ewłichija mucz.
W sobotę, 25 sierpnia (6 września), — św. Warfłoneja ap.
Śłońce wsch. o godz. 5 min. 15; zach. o godz. 6 min. 43.

Spostrzeżenia meteorologiczne

dostarczane przez obserwatorium warszawskie.
Dnia 21 Sierpnia (2 Września) 1873 roku.

	Ciśnienie powietrza sprowadzone do 0°	Temper. powietrza podług Coleju-sza.	Wilgoć %	Kierunek wiatru.
g. 7	751.7	+ 12.9	90	zachodni
1	751.8	+ 20.6	51	południowy.
9	752.1	+ 15.0	80	południowy.

Kalendarz rzymsko-katolicki.

We czwartek, 23 sierpnia (4 września), — św. Rozalii panny.
W piątek, 24 sierpnia (5 września), — św. Wawrzyńca.
W sobotę, 25 sierpnia (6 września), — św. Zachariasza.
Wysokość wody na Wiśle stóp — cali 5.

DZIAŁ URZĘDOWY.

* W celu pomagania wykonywaniu różnych robót budowlanych w Moskwie, w gubernii Moskiewskiej i w guberniach sąsiednich, zakłada się Towarzystwo Akcyjne, pod nazwą „Moskiewskie Towarzystwo Budowlane” Ustawa którego, Najwyżej zatwierdzona 11 maja 1873 roku, zamieszczona jest w № 197 *Gonca Urzędowego*.

* Najjaśniejszy Pan, w skutku najpoddanniejszego przedstawienia Zarządzającego Ministerstwem Spraw Wewnętrznych 8 (18) czerwca r. b. Najwyżej raczył zezwolić na ustanowienie w otwartej w m. Petrowie przez oddział Ruskiego Towarzystwa Dobroczynności w Królestwie Polskiem ochronie dla dzieci prawosławnych pod wezwaniem św. Zofii, jednego **stypendjum** na koszt 1,500 rubli ofiarowanych przez **Andrzeja Płodowskiego**, z nadaniem temu stypendjum nazwy ofiarodawcy, a Dyrekcji petrowskiego oddziału Towarzystwa, prawa wybierania i zatwierdzania kandydów do wychowania i ochronie kosztów tego stypendjum. O takim Najwyższemu zezwoleniu, oznajmionem przez odczyt Zarządzającego Ministerstwem Spraw Wewnętrznych do Namiestnika w Królestwie, z 17 czerwca r. b. № 6469, Dyrekcja Ruskiego Towarzystwa Dobroczynności w Królestwie Polskiem ma honor podać do wiadomości powszechnej.

* **Bank Państwa.** Dyrekcja Banku Państwa ma honor podać do wiadomości publicznej, że według odbytego 14 sierpnia 1873 roku przez Dyrekcję Banku ulosowania 4° biletów Banku Państwa (metalicznych) 1, 2 i 4 emisji, wyznaczone zostały do umorzenia bileta za następującymi numerami:

1 emisji.			
Numer biletów włącznie			
od 14,401 do 14,450	do 38,001	do 38,010	
„ 15,501 „ 15,550	„ 38,012 „ 38,013	„ 38,013	„ 38,021
„ 17,001 „ 17,050	„ 38,015 „ 38,024	„ 38,024	„ 38,032
„ 19,851 „ 19,900	„ 38,026 „ 38,034	„ 38,034	„ 38,036
„ 20,451 „ 20,500	„ 38,036 „ 38,038	„ 38,038	„ 38,040
„ 22,251 „ 22,300	„ 38,039 „ 38,042	„ 38,042	„ 38,050
„ 25,801 „ 25,850	„ 38,042 „ 38,043	„ 38,043	„ 38,050
„ 31,351 „ 31,400	„ 38,043 „ 38,044	„ 38,044	„ 38,050
„ 33,201 „ 33,250	„ 38,044 „ 38,045	„ 38,045	„ 38,050
„ 33,451 „ 33,500	„ 38,045 „ 38,046	„ 38,046	„ 38,050
„ 34,601 „ 34,650	„ 38,046 „ 38,047	„ 38,047	„ 38,050

2 emisji.			
Numer biletów włącznie			
od 1,451 do 1,500	do 16,189	do 16,192	
„ 8,351 „ 8,400	„ 16,194 „ 16,196	„ 16,196	„ 16,200
„ 11,901 „ 11,950	„ 16,196 „ 16,197	„ 16,197	„ 16,200
„ 12,051 „ 12,100	„ 16,197 „ 16,198	„ 16,198	„ 16,200
„ 16,151 „ 16,158	„ 16,198 „ 16,201	„ 16,201	„ 16,250
„ 16,160 „ 16,162	„ 16,201 „ 16,202	„ 16,202	„ 16,250
„ 16,164 „ 16,166	„ 16,202 „ 16,203	„ 16,203	„ 16,250
„ 16,168 „ 16,175	„ 16,203 „ 16,204	„ 16,204	„ 16,250
„ 16,177 „ 16,178	„ 16,204 „ 16,205	„ 16,205	„ 16,250

16,181	16,185	37,851	37,900
16,187	„	39,651	39,700

4 emisji.

Numer biletów włącznie			
od 1,101 do 1,150	do 27,924		
„ 8,701 „ 8,750	„ 27,926 „ 27,927		
„ 12,951 „ 13,000	„ 27,929 „ 27,930		
„ 15,001 „ 15,050	„ 27,932 „ 27,933		
„ 15,351 „ 15,400	„ 27,941 „ 27,942		
„ 21,001 „ 21,050	„ 27,944 „ 27,945		
„ 22,801 „ 22,850	„ 27,946 „ 27,947		
„ 27,901 „ 27,902	„ 29,051 „ 29,052		
„ 27,907 „ 27,908	„ 31,201 „ 31,202		
„ 27,909 „ 27,910	„ 33,101 „ 33,102		
„ 27,915 „ 27,916	„ 33,701 „ 33,702		
„ 17,919 „ 17,920	„ 37,851 „ 37,852		

Wyplata kapitału za te bileta będzie odbywała się wyłącznie w Banku Państwa w St. Petersburgu od 1 lutego 1874 roku. Składane do wypłaty bileta powinny mieć wszystkie należące do nich kupony. Za brakujące kupony wartość ich wytrąca się z kapitału należącego się do bilet.

* Przez postanowienie Siedleckiej Izby Skarbowej z 17 sierpnia r. b. nadetatowy urzędnik Izby, sekretarz kolegialny Adolf Kopeć mianowany został pełniącym obowiązki buchaltera wydziału kas.

* **Bank Polski** podaje niniejszem do powszechnej wiadomości, że stosownie do rozporządzenia J. W-go Ministra Finansów, w dniu 23 sierpnia (4 września) roku bież. o godzinie 10-ej zrana, dopełnieniem zostanie w Banku Polskim, w obec delegowanych ze strony Ministerstwa Finansów, Kontroli Państwa, Prezesa Banku Polskiego, oraz Radców Handlowych, **spalenie zużytych biletów Banku Polskiego na sumę rs. 5,005,500.**

DZIAŁ WEWNĘTRZNY.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

* Korespondent *Rnsk. Inw.* pisze pod dniem 14 (26) sierpnia: „Dzisiaj upłynęła dziesięcioletnia rocznica bohaterskiej potyczki, która odbyła się pod dowództwem sztabrotmistrza Grodzieńskiego pułku huzarów lejbgwardji, Grabbeo, w epoce zbrojnego rokoszu w Królestwie Polskiem pod wsią Sędziejowicami (w powiecie Łaskim, w gubernji Petrowskiej), 14 (26) sierpnia 1863 roku, gdzie poległa garstka naszych walecznych bohaterów (1).

(1) Przypominamy, że w potyczce tej uczestniczyła komenda ochotników z 25 linjowych i 12 dońskich kozaków, pod dowództwem 4-ech oficerów Grodzieńskiego pułku huzarów (sztabrotmistrza Grabbeo, porucznika księcia Ursowa, porucznika Witniewera, korneta Jermolowa) i starszyzny wojskowego Manockowa. Otoczeni przez nieprzyjaciela 40 razy silniejszego, waleczni linjow-

z produkcją za 823,280 rub. W powiecie Bendińskim godny jest uwagi mechaniczny zakład Kramsta, z produkcją za 60,000 rub. i odlewnia braci Bauerta, której produkcja doszła do 50,000 rub.

Położenie robotników w fabrykach i zakładach nie jest nader pocieszające. Po większej części czeladzie w przędzalniach bawełny—tkackie i przędzacy, zarabiają tygodniowo od 5 do 7 rub., ordynarni zaś robotnicy 3—5 rub., kobiety przy tkaniu 2 1/2—4 1/2 rub., dzieci od 12 do 15 lat, pracujące we wszystkich podobnych fabrykach dla pomocy dorosłym, zarabiają od 1 do 3 rub. na tydzień. Górnik zarabia stosownie do pilności od 80 do 1 rub. 30 kop. dziennie; pomocnik jego 50—60 kop. W zakładach mechanicznych i odlewniach majstrowie pobierają dziennie 1 rub. i 1 rub. 20 kop. kowale i slusarze po 75 kop., wyrobniicy 40 kop.

Co się tyczy długości czasu roboczego, to w niecięższych tylko fabrykach wynosi on 10 godzin; zwykle zaś liczy się 12 godzin roboczych i więcej.

Przy niektórych kopalniach węgla kamiennego urządzone są dla robotników oddzielne domy, w których wynajmują się mieszkania za opłatą 6 do 12 rub. rocznie. Przy kopalniach Kramsta urządzone są dla robotników szpitale z bezpłatnym leczeniem.

Przedmiotem wewnętrznego handlu w gubernji są wyroby rzemiosł miejscowych, nie mających zresztą szczególnego znaczenia i płody gospodarstwa wiejskiego. Jarmarków w gubernji liczy się 281. Znaczniejsze z nich bywają w miastach Łodzi, Zgierzu i Pabianicach i służą przeważnie do sprzedaży wełny. Sławne poprowadzi jarmarki na konie w Widawie, w powiecie Łaskim i w Żarkach, w powiecie Bendińskim, straciły już poprzednie swe znaczenie. Handel miejski koncentruje się głównie w punktach środkowych przemysłu fabrycznego, i znajduje się prawie całkowicie w rękach żydów. Przedmioty wywozu z gubernji stanowią: zboże, bydło, a przeważnie towary fabryczne, które wysyłają się do Cesarstwa. Za granicę, głównie do Prus, oprócz zboża i bydła, wywozi się w znacznej ilości drzewo. Handel drzewny i zbożowy do Prus prowadzi się także za pośrednictwem żydów, którzy zagarneli w ogóle wszystkie operacje, objęujące największy zysk.

„Mysł uwiecznienia znakomitego czynu walecznych bohaterów naszych godnym pomnikiem, wypowiedziana po raz pierwszy przez naczelnika 3-ej dywizji piechoty gwardji, generał-adjutanta barona Mellera-Zakomelskiego (właściciela sąsiednich z Sędziejowicami dóbr majratowych), była życzliwie przyjęta i poparta przez Głównodowodzącego wojskami Warszawskiego okręgu wojskowego, Generał-Feldmarszałka hrabiego Berga. W r. 1870 nastąpiło Najwyższe zezwolenie na otwarcie składek i na wzniesienie pomnika, i generał-adjutant Meller-Zakomelski czynnie wziął się do urzeczywistnienia swej serdecznej myśli.

Z rozporządzenia okręgowego sztabu wojsk Warszawskiego okręgu wojskowego, rozesłane zostały ogłoszenia o otwarciu składek pomiędzy wojska Warszawskiego i sąsiednich okręgów; skłładki te w krótkim czasie przyniosły taką sumę, która pozwoliła przystąpić do budowy pomnika.

Żołnierz ruski jest chętny na dobrą sprawę! Mam przed sobą listę ofiarodawców, z której widać, że nawet z odległego Turkiestanu, może zachowywana, wypracowana kopiejka żołnierza dołączyła się do ofiar wojsk innych okręgów.

W końcu 1872 roku profesor Cesarskiej Akademji sztuk pięknych, p. Charlemagne wziął sprawę zbudowania pomnika do serca i zrobił szkic monumentu z właściwym mu talentem.

Szkic, przejęty wspaniałą artystycznością i całości i szczegółach, został zaprobowany i następnie wykonany już jako rysunek.

Pomnik wyobraża blokhaus, wysokości trzech sążni od podstawy pomnika końca zębów. Żeby te otaczają pulkule, uwiecznione emblematem spoczywających wojowników, to jest tarczą, na której jest hełm z wieniec lazurowym i krzyż, położone piki i miecz (w stylu staro-ruskim). Środek pomnika, z boku przedniego zajmuje płaskorzeźba odlana z cynku, z wizerunkiem potyczki. Płaskorzeźba ta była ulepiona z gliny przez warszawskiego artystę Kucharzewskiego, według rysunku profesora Charlemagne i uderza dokładnością i prawdą wykonania.

Na pierwszym planie, na rękach kolegów, śmiertelnie raniony Grabbe, podtrzymywany przez swych współtowarzyszy; na drugim planie dwóch kozaków linjowych i starszyna wojskowy Manockow odstrzelający się z po za krzyżów nadgrobnych (rzecz się miała na omentarzu). Grupa ta nie postawiała nic do życzenia.

Pod płaskorzeźbą jest wielka tablica marmurowa z wymienieniem na niej imion i nazwisk wszystkich uczestniczących w tej potyczce bohaterów. Na przeciwległym boku pomnika, znajduje się także sama tablica, z wymienieniem, w kilku wierszach, celu wzniesienia po-

wi i dońscy kozacy, oraz waleczni ich dowódcy, prawie wszyscy polegli na miejscu bitwy, 20 zabito, 15 rannono, 14 wzięto do niewoli. Zdolali ocalić się tylko trzy kozacy, którzy pocwałowali w początku potyczki, aby zawiadomić o tem co zaszło, najbliższy oddział ruchomy.

Świadectw handlowych wykupiono w zeszłym roku 18,999 za 142,331 rub.

Różnych podatków i opłat wpłynęło w zeszłym roku: a) podatków stałych 764,256 rub.; b) dochodów niestałych 2,241,380 rub.; c) transportowego 19,463 rub.; d) opłaty asekuracyjnej z obowiązkowego zabezpieczenia nieruchomości 138,086 rub.; e) opłaty ubezpieczenia od kradzieży 24,604 rub.; f) szosowego 89,126; g) kwaterunkowego 74,967 rub.; h) dochodów miejskich w 11 miastach znajdujących się w gubernji 162,727 rub.; i) akcyzy: od okowity i spirytusu 1,650,519 rub., od piwa i miodu 65,578 rub., od cukru 34,046 rub. patentowego 103,806 rub.; j) dochodu solnego ze sprzedanych z 5 znajdujących się w gubernji rządowych magazynów solnych 567,824 pudów soli 493,505 rub. W ogóle podatków, opłat, dochodów miejskich i skarbowych wpłynęło w gubernji 4,352,058 rub.

Pod względem dróg komunikacji gubernja petrowska znajduje się w bardzo korzystnych warunkach. W kierunku od północy ku południowi gubernję przecina kolej żelazna warszawsko-wiedeńska na przestrzeni 248 wiorst, z nią łączy się kolej łódzko-fabryczna, mająca 26 wiorst długości od m. Łodzi do stacji połączenia Kuluszek. Dla działalności przemysłowej koleje te mają ogromne znaczenie, ale przemyśl i handel jeszcze więcej zyskają po zbudowaniu projektowanych kolei żelaznych z Łodzi do Kalisza i z Petrowka do Sandomierza. Drogi bite pierwszego rzędu wynoszą w gubernji 655 wiorst 334 saż., drugiego rzędu 763 wiorst 223 saż.

W gubernji znajduje się 8 kantorów pocztowych, 2 oddziały pocztowe i 28 stacji pocztowych. Poczty listowo-osobowe chodzą pomiędzy miastami Łodzią a Kaliszem i pomiędzy Petrowkiem a Kielcami. Poczto-we władze w gubernji znajdują się pod zawiadywaniem zarządzającego wydziałem pocztowym w gubernjach petrowskiej, kaliszkiej i kieleckiej.

Moralność ludu, wnosząc z liczby i charakteru przestępstw, przedstawia następujące dane w 1872 roku: W ogóle przestępstw wykrytych i rozstraszanych przez sądy było w gubernji 1,709, za które skazano 2,285 mężczyzn i 478 kobiet, razem 2,763 osób; osoby te

mnika, na bocznych ścianach pomnika pod krzyżami i gałkami palmowymi, także na tablicach marmurowych, inkrustowane są imiona i nazwiska poległych uczestników tej walki.

Pomnik jest wyciosany z granitu szydłowieckiego (miejscowy kamień, bardzo dobrego gatunku) przez znanego w Warszawie majstra kamieniarskiego, Sikorskiego, pięknymi robotami którego, zachwycają się warszawiaczy, patrząc na cerkiew prawosławna św. Maryi Magdaleny, znajdującą się na przedmieściu Warszawy, Pradze. Opis uroczystego odsłonięcia pomnika, które się odbyło dziś, podam w następnej korespondencji.

* W gubernji siedleckiej jest 59 etatowych posad lekarskich, a mianowicie: inspektor lekarski — 1, lekarzy powiatowych — 3, miejski — 1, szpitalnych — 8, więziennych — 2, gimnazjalnych — 2; weterynarzy: gubernjalny — 1, kwarantanowych — 2, okręgowych — 3; przy zakładzie stadnin koni w Janowie — 2, felcerów powiatowych — 9, szpitalnych — 8, akuserek miejskich — 11. Wszystkie miejsca w obecnym czasie są zajęte, oprócz miejsca młodszego weterynarza kwarantanowego. Skutkiem niedostatecznej płacy etatowej, przywiązanej do niektórych urzędów, jedna osoba pełni po kilka z nich. I tak na przykład: lekarz siedleckiego szpitala miejskiego jest zarazem lekarzem siedleckim miejskim, gimnazjalnym i więziennym; lekarz powiatowy bielski zawiaduje bielskim szpitalem syfilitycznym i zostaje przy gimnazjum bielskim, lekarz bielskiego szpitala miejskiego zawiaduje także bielskim lazaretem więziennym. Felzerowie: bielski powiatowy jest felcerem przy bielskim szpitalu syfilitycznym; radziński powiatowy przy radzińskim szpitalu miejskim; felcer bielskiego szpitala miejskiego — przy bielskim lazarecie więziennym. Oprócz wyżej wspomnianych osób lekarskich, w gubernji siedleckiej jest 23 wolnopraktykujących lekarzy, weterynarzy 5, z których jeden służy z wynajmu w kwarantanie terospolskiej, felcerów — 84, akuserek — 11 i wiejskich akuserek — 8. Podług liczby 548,970 mieszkańców gubernji siedleckiej, z 40 lekarzy przypada jeden na 13,724 dusz; z 99 felcerów, jeden na 5,545 dusz, a z 30 akuserek i babek wiejskich jedna na 18,299. Aptek skarbowych w gubernji siedleckiej nie ma. Aptek należących do osób prywatnych jest 19; przy nich, oprócz właścicieli i zarządzających znajduje się prowizorów 4, pomocników aptekarskich 7 i uczniów 11. Podług liczby mieszkańców 1 apteka przypada na 30,472 dusz.

Ogólna liczba recept, wydanych do wszystkich 19 aptek w ciągu roku zeszłego 1872 była 69,713, średnio na jedną aptekę przypadłoby 3,669; lecz za wyłączeniem jednej z nich, znajdującej się w osadzie Ostrowie, której dalsze istnienie prawie jest niemożliwe, gdyż wydano do niej tylko 486, z 69,227 recept przypada takim sposobem na każdą aptekę po 3,846. Wszystkie apteki zaopatrzone są w dostateczną ilość materiałów dobrego gatunku i znajdują się w zadowalającym stanie.

rozdzielają się według stanów: szlachty 61, obywateli poczesnych i kupców 107, mieszczan 640, włościan 1,231, innych stanów 619; pod względem wieku: niżej nad 17 lat 77; od 17 do 20 lat 184; od 21 do 30 lat 905; od 31 do 40 lat 742; od 41 do 50 lat 495; od 51 do 60 lat 274; nad 60 lat 80.

Przy porównaniu lat przestępstw okazuje się, że największa liczba przestępstw popełniona została w wieku od 21 do 50 lat.

Najczęściej powtarzały się przestępstwa przeciwko własności prywatnej, oraz przeciwko życiu, zdrowiu i honorowi osób prywatnych.

W gubernji jest tylko jedno więzienie, urządzone na 170 ludzi z dawnego gmachu po klasztorne. W roku zeszłym, w więzieniu tem było 1,115 aresztantów (jednocześnie w przędzaniu po 274 osób), którzy przebyli w nim 99,317 dni. Utrzymanie więzienia kosztowało 16,794 rs. Żywność jednego aresztanta kosztowała po 11 1/2 kop.

Areszta detencyjne znajdują się przy sądach policji prostej w m. Nowo-Radomsku, Częstochowie, Brezinach, Rawie i w osadzie Żarki w powiecie Bendińskim. W ciągu 1872 r. w aresztach tych było 1,544 osadzonych.

Pożarów w zeszłym roku było w gubernji 211, w skutku których spaliło się 322 domy i poniesiono strat za 249,990 rub. Z ogólnej liczby pożarów 18 nastąpiło z powodu piorunów, 24 z powodu złego urządzenia pieców i kominów, 25 z powodu nieostrożności, 25 z powodu podpalenia i 119 z innych powodów.

Strazy ogniowej w gubernji, nie wyłączając i miasta gubernialnego, niema; ale w każdym mieście i osadzie znajdują się sikawki, windra, drabiny, bosaki i t. d., utrzymywane kosztem gminy, w ilości oznaczonej przez postanowienie Namiestnika z 15 lipca 1869 r. Tylko w mieście powiatowym Częstochowie, z inicjatywy naczelnika powiatu Kaszeriniowa, urządzona została ochotnicza straż ogniowa. (dok. nast.)

1) Patrz N. 159 *Dzien. Warsz.*

Na opiece lekarzy znajdowało się w 1872 roku chorych 21,113; z tej liczby wyzdrowiało 16,108, umarło 2,959, a pozostało 2,046.

Działalność tak służących jak i wolnopraktykujących osób lekarskich, która się wzmożła szczególnie w roku zeszłym, zawierała się w tem co następuje:

1) Dokonano ogólnego szczepienia ospy ochronnej dzieciom w całej gubernji. Z 18,607 dzieci, którym zaszczepioną została w ciągu roku ospa, u 18,263 przyjęła się dobrze, nieprzyjęła się zaś zupełnie u 344. Oprócz tego, przy zjawieniu się ospy naturalnej przedsięwzięto szczepienie powtórne (revaccinatio), tak dzieciom jak i dorosłym; nie bacząc na niechęć mieszkańców miejscowych, zaszczepiono ospę 1,580 osobom; lecz ospa przyjmowała się nie odrazu, i często okazywała się konieczność powtarzania rewakcytacji.

W widokach osłabienia sifilis panującej w gubernji siedleckiej, porównawczo w nader słabych rozmiarach, utworzone zostały, przy uczestnictwie doktorów wojskowych, osobne komitety. Znajdujący się przy nich lekarze co tydzień odbywali troskliwą rewizję kobiet publicznych oraz dostrzeżonych na tajnej prostytucji, przyczem chore kobiety odprawiane były bezwzględnie do szpitali. Z 226 osób, które zachorowały na sifilis, 215 wyzdrowiało, a 11 jeszcze się leczą.

3) Dorozorowano ciągle dobroci artykułów żywności i napojów, zdrowia i dobroci bydła przeznaczonego na rzeź, czystości szlachetów, jatek mięsnych, traktjermi i t. d. Oprócz tego co do spraw sądowych działał lekarz zależający:

a) na sekcji zwłok, na wypadku: samobójstw 11, zabójstw 7, dzieciobójstw 7, śmierci nieumyślnej i wypadkowej 115, przyczyn chorobliwych 52; wypadkowych 3; razem w 215 wypadkach.

b) na rewizji z powodu rozmaitych kwestji sądowych 442 osób.

c) na mikroskopijnych i chemicznych badaniach rozmaitych przedmiotów 8 wypadków.

W ogóle wydano aktów lekarskich w różnych przedmiotach 664; oprócz tego przy wydziale lekarskim, dawano sądowo-lekarskie opinie w sprawach następujących:

1) o uszkodzeniu członków, dla uniknięcia poboru rekrutkiego 13, 2) o dzieciobójstwie za pośrednictwem otrucia 1, 3) z powodu podejrzenia o zgwałcenie 1, 4) o stanie zdolności umysłowych przy popełnieniu zabójstwa 1, 5) o przyznaniu się do śmierci 8, 6) o stopniu uszkodzenia, zarządzanego przez pobicię 4, 7) o nieprawym leczeniu, z zbadaniem lekarstw 2, 8) z powodu podejrzenia o otruciu, dokonane zostało 3 razy chemiczne zbadanie wnętrzości.

Petrokowska Gazeta Gubernjalna donosi, że do liczby wielu zakładów i fabryk, znajdujących się w m. Łodzi, przybywa jeszcze budująca się obecnie przez fabrykanta Karola Szejblera **fabryka przędzy bawełnianej i tkacka** na 1,000 warsztatów mechanicznych, a przy niej 5 mieszkalnych domów w piętrowych, dla pomieszczenia robotników. Oprócz tego w roku bieżącym buduje się w m. Łodzi jeszcze 15 nowych domów mieszkalnych murowanych jedno i dwupiętrowych.

Korespondent dwutygodnika *Niwa* w № 40 r. b. pisze: **Pilica** w pięknym nad rzeką tegoż nazwiska położeniu, słynna jest ze swych fabryk: papierni, kortowni, młyna parowego, jako też pałacu, z pięknym utrzymanym parkiem, — będących dziś własnością spadkobierców — Moesa. Fabryki urządzone według najnowszych postępów techniki, zatrudniają codziennie od 600 do 800 robotników. Dzięki uprzejmości p. Dobrowolskiego, dyrektora młyna parowego, oglądaliśmy je w najdrobniejszych szczegółach. Z pomiędzy maszyn, siłą pary w ruch wprowadzonych, w kortowni uwagę każdego zwraca na siebie przedziałna welny, do której obsługi w czasie jej szybkiego działania potrzebne jest jedno tylko dwunastoletnie dziecisko. W papierni nadzwyczaj ciekawą jest sala, gdzie w jednym końcu widzisz jak masa płynna, ze smat przygotowana, wlewa się na szereg odpowiednich przyrządów siatkowych i walcowych, dostatecznie ogrzanych, w drugim zaś końcu teje sali po kilkunastu minutach oglądasz rolę pięknego białego papieru, gotowego do pisania. Pod dzisiejszą dyrekcją p. Matucha, rodem czecha, robotnicy papierni znajdują prawdziwie ludzkie obejście i opiekę. Obrót pieniężny papierni wynosi od 18 do 23 tysięcy rs. miesięcznie. Pracuje w niej do 300 robotników, w tej liczbie 1/4 Niemców. Stosunek ten pod względem narodowości odwrotnym jest w kortowni, gdzie dziś jeszcze większość robotników jest Niemców. Nieopodal fabryk stoją murowane portadne domy, a w nich mieszka dla robotników stałych, odznaczające się wygodnym i ze względów sanitarnych wzorowem urządzeniem.

Po zwiedzeniu Pilicy udaliśmy się w końcu do głównego celu naszej podróży — **Ojcowca**. Napotykanie w ciągu drogi tu i owdzie rozrzucone wzgórze i skaliste wysokości, naraz w dolinie ojcowskiej znajdujemy na jednym miejscu nagromadzone, rozmiarami tylko i piękną kształtów nierównie potężniejsze. Piękna dolina, potokiem kryształowego prądu przecznięta, po obu stronach osłonięta jest wapiennymi górami. Przyrodzone te ściany, wyniosłe i strome niekiedy, pokryte bujną jodlowych lasów zielenią, lub też miejscami nagie skały swej formacji odsłaniające, rozciągają przed twym okiem niezliczone na paromilowej długości, prawdziwie piękne widoki. Wśród tej mnogości wspaniałych obrazów nie czujesz się zdolnym zazdrościć nawet Szwajcarii piękności jej przyrody, bo zadowolona pełnią, oczynna swemi oglądasz i podziwiasz rozkoszną naturę i fantastyczne cuda polskiej Szwajcarii. O świeżości jodłową wonią nasyconego powietrza i zbawienym jego wpływie na organizm ludzi szukających tu wypoczynku po pracy, nie potrzebujemy wiele mówić. Obfitość jodły stawia nawet te miejscowości wyżej pod względem leczniczym nad Szwajcarię, gdzie drzew iglastych brak jest prawie zupełnie. Ponad całą doliną Ojcowca w wstępu zaraz, wznoszą się na wyniosłej skale ruiny starego zamku, budową swą konca XIII wieku sięgającego, z którego wyniosła tylko wieża, dzisiejszym dachem przykryta, wraz z bramą przybożną pozostała.

Obok niezwykle pięknego położenia całej okolicy Ojcowca, przyroda pozostawiła tu innego, jeszcze rodzaju ślady swej potężnej siły w utworzeniu **grot olbrzymich**. Są to obszerne wewnątrz skał korytarze, na 200 do 300 kroków długości, a 50 do 60 niekiedy stóp wysokości. Ściany ich i sklepienia pokryte są stalaktydami, tworzącymi się za dni naszych, powolne bowiem sączenie się wody i osadzenie wapienia dotąd nie ustaje. Znaczniejszych grot tego rodzaju w Ojcowie i okolicy znajduje się osm. Z tych grot **łokietkowska**, oprócz znaczenia nadanego jej przez tradycję historyczną, stała się nadto ciekawą dziś dla nauki z powodu wykopania w niej zeszłego lata przez archeologa **Zawiszę** czaszki i innych kości **nieświdziwa jaskiniowego** (ursus spelaeus). Zwiędzaliśmy przy blasku pochodni te ciemne grobowiska zaginionego zwierza w najniższym piętze grot, unosząc z tamąd dobrze zachowane szczątki zębami trzonowymi i kłami, zębra, kregi,

piszczele i t. d.; z groty zaś **pastelnicej** — piękne okazy stalaktyków, jakimi w najrozmaitszych postaciach ozdobione są sklepienia i ściany korytarzy.

Świeżo dokonane poszukiwania archeologiczne pp. **Zawiszy i Słóarskiego**, pomysłnym uwiecznieniem skutkiem, znakomitą również uczyniły grotę we wsi Wierzbichowiu o kilka wiorst od Ojcowca. W ciągu tygodnia (16—22 lipca r. b.) w znacznym zagłębieniu tej grotki znalaziono naprzód trzonowy ząb **mamuta** (elephas primogenius), kawał zębra i część piszczeli, następnie cały prawie skielek mamuta (procz czaszki), w stanie jednak tak spróchniałym, że unieść można było tylko pojedyncze części, jak: zęby trzonowe, w dobrym zupełnie stanie, ogromny dwulokciowy kiel (uszkodzony), część miednicy, piszczeli, i t. p. Z tego powodu grotę we wsi Wierzbichowiu, dotąd bezimienną, pp. **Zawisza i Słóarskiego** nazwali grotą **mamutową**. Najbardziej imponującymi z tych wykopisk przedstawiają się kilkofuntowe zęby mamuta. Niedość na tym: obok takich niewątpliwych świadectw istnienia mamuta, wykopano w tej grotce jednocześnie znaczną ilość krzemieni wraz z kulekami, ręką ludzką obrabianymi, co znowu stanowi dowód społecznego z mamutem istnienia człowieka w epoce trzeciorzędowej. Wypadki zatem poszukiwań pp. **Zawiszy i Słóarskiego** mają to doniosłe znaczenie paleontologiczne, że do skarbnicy faktów pojedynczych, zebranych dotychczas na zachodzie (Belgia, Francja, Włochy), dorzucają nowe szczegóły i dowody, które, po dostatecznym ich nagromadzeniu, antropologia i archeologia przedhistoryczna potrafi korzystnie użytkować dla wiedzy przyrodniczej.

W d. 10 (22) sierpnia, jak donosi *Kur. Lub.* 14-0 letni syn tamtejszego majstra błażarskiego **Max du Bois**, z młodszymi od siebie chłopcami poszedł kąpać się w stawie będącym na Czehówce górnej. W kąpiel tej natrafił na głębinę i zaczął na dobre tonąć. Na krzyk więc jego towarzyszy, wybiegł z pobliskiego domu **Gawryło Kamiński**, dysmisjonowany żołnierz, i z narażeniem się, w całej odzieży wskoczył do wody i wydobył bezprzytomnego Maxa. Przywrócenie go do życia było dość trudne, jednak starania i przytomność **Kamińskiego** i tego dokazały.

WIADOMOŚCI MIEJSCOWE.

Mamy przed sobą pismo *Kurjer Warsz.* **sprawozdanie z oddziału Taniach Kucheni za r. 1872**. W sprawozdaniu w mowie będącym znajdujemy pomiędzy innymi: skład oddziału, postanowienia wydane przez tenże w sprawach dotyczących administracji kuchni, dalej szczegółowy wykaz potraw sporządzanych w taniach kuchniach z objaśnieniem, ile jakiego materiału na co wychodzi, oraz ile i jakie zużywają się przyprawy. Znajdujemy też w sprawozdaniu instrukcję dla dam dyżurnych, a nawet wykaz szczegółowy, ile kto odbył dyżurów. Tym sposobem sprawozdanie jest nie tylko materiałem statystycznym ale i ekonomicznym dla tych, którzyby z naszych kuchni taniach pragnęli brać wzór i korzystać z doświadczenia wyrobionego przez czas istnienia tychże.

Kucheni istnieje dwie. W 1-iej przy ulicy **Freta** sprzedano w ciągu roku obiadów całych 69,575, pół-obiadów 32,095. Wydawano dziennie obiadów najwięcej w ciągu września, gdyż 8,973, najmniej w marcu 5,448. Średnio dziennie wydawano obiadów 193, pół-obiadów 89. Koszt jednego obiadu wynosił kop. 11,801, pobierano zaś po kop. 11 za obiad i kop. 6 za pół-obiadu, tak, że przeciętno pobierano za obiad kop. 11,307, dokładano zatem na tysiąc obiadów kopiejek 49,4, czyli blisko grosz na jednym obiedzie.

W kuchni przy ulicy **Chmielnej** wydano w ciągu roku obiadów całych 69,489, pół-obiadów 28,151; najwięcej wydano w lipcu — 3,300, najmniej w grudniu — 5,160 1/2. Średnio dziennie wydawano obiadów 193, pół-obiadów 78. Koszt obiadu wynosił kop. 12,113, dokładano zatem na tysiąc obiadów kop. 80,6, a na jednym obiedzie blisko kopiejke.

W obu kuchniach razem wydawano dziennie średnio: całych obiadów 386, półobiadów 167. Dziennie korzystało z kuchni przy ulicy **Freta** osób średnio 282, w kuchni przy ulicy **Chmielnej** 271, razem 553. Stan majątkowy oddziału taniach kuchni do 20 grudnia (1 stycznia) 1873 r., wynosił rs. 6,225 kop. 89 1/2. Widąc z tego, że taniach kuchnie przy ciągle wzrastającej drożyznie, wysuwającej się niemałą przysługę niezamożnej klasie ludności i że byt ich jak na teraz jest zabezpieczony.

Stosownie do § 5 przepisów i objaśnień planu **121 loterii klasycznej, ciągnięcie 2-iej klasy** teje loterii odbywać się będzie w dniu 28 i 29 sierpnia (9 i 10 września) r. b. od godziny 10 z rana w sali Banku Polskiego; — o czym Urząd Loterii podaje do wiadomości, uprzedza zarazem wszystkich w teje loteriej grających, aby z odmianą swych losów pospieszali, gdyż wygrana jakaby przypaść mogła, tylko okaziełowi losu z klasy właściwej, płaconą będzie.

Warszawska Gazeta Polityczna zamieszcza następujący **wypadek miejski**:

W dniu onegdajszym, w cyrkułe **Wolskim**, **Apolonia Karwowska**, lat 71 wieku licząca, w domu pod № 28 przy ulicy **Zelaznej** zamieszkała i **Feliks Łycki**, żołnierz dymisjonowany, lat 68 wieku liczący, nawiedzając swych krewnych pod № 23 na ulicy **Krochmalnej**, zmarli nagle.

Wykaz liczebny o stanie cholery w m. Warszawie: pozostawało chorych do 19 (31) sierpnia 705, w ciągu upłynionej doby od d. 19 (31) sierpnia do 20 sierp. (1 września) zachorowało 82, z których i dawniejszych wyzdrowiało 42, zmarło 31; zatem na 20 sierpnia (1 września) pozostało chorych 714. W wojskach garnizonu warszawskiego: pozostawało chorych do 19 (31) sierpnia 141; w ciągu upłynionej doby zachorowało 11, z których i dawniejszych wyzdrowiało 19, umarło 9, zatem na dzień 20 sierpnia (1 września) pozostało chorych 124.

W ogóle od czasu pojawienia się cholery to jest od dnia 18 (30) maja roku bieżącego zachorowało

2875, w tej liczbie dzieci 511; wyzdrowiało 1132, dzieci 95; umarło 1029, dzieci 236; — a w wojskach: zachorowało 612, wyzdrowiało 304, umarło 184 osób.

Tydzien handlowy. Utrzymując się upały w tygodniu minionym, korzystnie oddziaływały na kończące się zbiory. O stanie targów zagranicznych wiadomości brzmią ciągle korzystnie. Obroty tak w towarze miejscowym jak i dostawowym uskuteczniły się w znakomitej ilości. W Anglii ceny pszenicy podniosły się o kilka szylingów, gdyż tam Francja jako kupujący występuje. Dość znaczne dowozy z Ameryki wynoszące przeszło 100,000 kw., nie mogły zapanować. We Francji po przekonaniu się, że rezultat zbiorów jest niezadawalający, przesyłał targa departamentalne w usposobieniu zwykłym. W Belgii usposobienie cen ciągle jest rosnące, a na znaczniejszych targach poludniowo-niemieckich utrzymuje się ciągle popyt tak na ziarno jak na mąkę. Na targu berlińskim rosnąca tendencja zwykła z zeszłego tygodnia wstrzymana została, z powodu zbitych podażi towaru. W ostatnich dniach tygodnia pszenica uległa dość znacznemu obniżeniu, a żyto tylko w dobrym towarze miało odbiorców, poślednie zaś było zaniedbane. Na targu naszym dowozy wszelkiego rodzaju ziarna były dość znaczne, a czasem przechodzące normę zapotrzebowania, skutkiem też tego miały miejsce fluktuacje kończące się obniżką. Pszenica we wtorek głównie w wielkiej ilości na targ przybyła; od tego dnia tendencja cen przeszła w niższą, a tem bardziej, że brak wiatru wstrzymywał nabywców. Płacono za ziarno wyborowe czyste i bez snieci rs. 9—9,50, za takie z snieciem rs. 8,50 do 9; za czerwone lub psra i czyste rs. 8,50—8,70, a za średnie podług jakości i czystości rs. 8—8,40. Nabyto kilka set korey na wywóz za granicę. Obniżka cen od tygodnia zeszłego wynosiła około rs. 1,20 na koreu. Żyta dowozy znaczne koleją i osiłą ceny i tu obniżyły się o 60 kop. na koreu. Ziarno stare było zupełnie zaniedbane, wiele poszło na skład. Płacono w początku tygodnia za przednie gatunki rs. 6,30 do 6,45, lecz następnie się obniżając szły do rs. 5,70—6,15. Na rachunek domów zagranicznych nabyto około 12,000 korey. Jęczmień: przybyło koleją około 600 korey za które płacono rs. 4,20 — 4,60 tak 2-u jak i 4-o rzędowego. Owsa dowozy średnie, płacono od rs. 2,70—3,15 za korzec. Grochu nie dowieziono. Rzepak zimowy: tranzakcje w tym produkcie małe, ceny stosownie do gatunku i dobroci rs. 7,35—7,65, rzepik zimowy od rs. 7,20 do 7,35. Mąka pszenna lepszych gatunków o 10 kop. wyżej, ordynarniejsza oraz żytnia bez zmiany.

Łoju nabyto małe tylko partie po kilka beczek na potrzebę prowincji po cenie rs. 5,25 za pud.

Konopi przybyło 1,500 pudów, z tch sprzedano 1,900 pudów na wywóz za granicę po rs. 4,12 1/2. Na składach znajduje się około 4,000 pudów.

Łnu w tygodniu minionym nie przybyło; znajdujących się zapasów w składach bankowych sprzedano gatunki dobre jedną partiją 500 pudów po rs. 4,50 i 700 pudów po rs. 4,70 na wywóz za granicę.

Pakul sprzedano 300 pudów 1 i 2 gatunku po rs. 3,30 za pud.

Chmiel. Wiadomości o zbiorach potrzebnego tego materiału do fabrykacji piwa, jak dotychczas nie brzmią pomysłnie. Z zapasów tu się znajdujących sprzedano: 100 cetnarów z roku 1870 po 20 rs., z r. 1871 po 27 rs., a z roku zeszłego po 52 rs. za cetnar. Zapasy w ogóle są szupłe.

Cukier. Dalsza podwyżka cen rafinatu w Petersburgu o której telegram nam doniósł, połączona z szczerpami bardzo zapasami fabryk naszych wpływała stanowczo na nasz rynek cukrowy. Fabrykanci nasi podnieśli bowiem ceny na marki pierwszorzędne do rs. 4,35, a na drugorzędne do rs. 4,27 1/2, inne marki prawie są wyczerpane. Tranzakcje znaczniejszych nie było, wiemy tylko o sprzedażach z drugiej ręki w partjach 25 beczek po rs. 4,20 w końcu tygodnia nie można było po tej cenie nabyć. Zdaje się, że silna ta tendencja do nowej kampanji się utrzyma, a jeżeli Petersburg dalej zaawansuje, to ceny nasze wkrótce rs. 4,50 przejdą. (*Gaz. Hand.*)

Z INNYCH GUBERNJI.

Kunia Urgencz, 29 lipca (*Korespondencja Ruskiego Inwalida*). Po zajęciu Chiwy, wojskom naszym wypadło ustalić porządek w Chanstwie, poskramiać turkomanów, rabujących mieszkańców północno - zachodniej jego części i zebrać niezbędne dla wojsk zapasy. Narzeczcie interesującą rzeczą było obeznac się z krajem nieznanym, dowiedzieć się o warunkach jego życia pod względami etnograficznym, statystycznym i topograficznym.

W tym celu 19 lipca, wyprawiony został oddział ekspedycyjny orenburski w m. Chiwy na Chazawat, Taszau, Ijmanin do Kunia-Urgenczu.

Pochód nasz, do samego Kunia Urgenczu, był bez przesady, marszem triumfalnym; wszędzie nas przyjmowali turkomanami chlebem, mlekami i owocami; ze wszystkich miast na spotkanie oddziału wyjeżdżali ludzie wpływowi i przygotowali nas po drodze do miasta następującego, przygotowując na noclegach opał i furaz; spokojni mieszkańcy miast, przy spotkaniu się z nami, wynurzali szczerą radość. Uważając nas za zwycięzców, turkomanami najwięcej oświadczały, że więcej walczyć z nami nie mogą. Podług ich oświadczeń, naturalnie przesadzonych, postradali oni podczas pochodu naszego od Kungradu do Chiwy, do trzech tysięcy poległych i dwa razy więcej ranionych.

Dość jest takiego przekonania, aby ukorzyć tych rycerzy azjatyckich, nie pozbawionych waleczności osobistej, ale nie mających żadnego pojęcia o sztuce wojennej w znaczeniu europejskim.

Dziś przyjechał do Kunia-Urgenczu turkoman **Ata-Murat**, który był przy Morkozowie i zakomunikował nam prawdopodobne wiadomości o oddziale, o którego losie krążyły dotychczas najnieprawdopodobniejsze wieści. Od **Ata-Murata** dowiedzieliśmy się, że oddział krasnowodzki zawrócił się, straciwszy znaczną liczbę wielbłądów i koni, lecz że żołnierze dobrze się trzymali, tylko doznali znuzenia.

W Kunia-Urgenczu postoiśmy z dziesięć dni. Nasza jazda odkomenderowana jest teraz, z pułkownikiem sztabu jeneralnego **Głuchowskim**, na **Syr-Kamysz**, dla zbadania starego koryta **Amu-Darji**.

Wszystkie miasta, przez któreśmy przeszli, mają w ogóle pozór nędzny i brudny, a tylko w Taszause, głównym przystanku turkomanów-jomudów, dobrze się przechował mur forteczny.

Zapewne już wam wiadomo o wyswobodzeniu przez

nas niewolników persów. Mówią, że tych nieszczęśliwych teraz zebrało się już do 5 tysięcy. Od samego wkroczenia naszego do chanstwa, przy Urdzie, do oddziału naszego przybywała codziennie taka liczba, że pod Chiwą liczone ich przeszło 1,000. Prawie cały miesiąc wojska obu oddziałów (orenburgskiego i manganjskiego) żyły ich z własnych zasobów; tak zaś byliśmy bogaci w środki transportowe, że bez trudności mogliśmy mieć za sobą ten ogon. Trudno było odmówić pomocy tym nieszczęśliwym niewolnikom, a żołnierze nasi zachowywali się względem nich z całym współczuciem. W Chiwie urządzoną jest oddzielna administracja, dla zwrocenia do Persji wszystkich zebranych iranczyków. Przy wyprawieniu ich do Persji będzie nie mało kłopotu, szczególnież ze względu na koczujących turkomanów, którzy naturalnie skorzystają z każdego wypadku, aby odemścić na bezbrzońnych swe niepowodzenia.

Samowolność chana w tym bogatym w zasoby naturalne kraju, nie miała granic. I teraz nawet, w naszej obecności, za jakies nieznaczne przewinienie, powiesił trzech persów, a jedenastu kazal okuć w kajdany. Nie trudno pojąć, dla czego mieszkańcy patrzą na nas jak na oswojonych lizielców.

W *Gosku Urzędowym* czytamy: Z protokołów posiedzeń Głównego Zarządu **Towarzystwa pielęgnowania chorych i ranionych wojowników** okazuje się, że Minister Spraw Wewnętrznych przesłał do Zarządu projekt przepisów dla przysposobienia „siostr Krzyża Czerwonego”, z poczynionami na takowem uwagami Komitetu Ministrów, Ministra Wojny i Zarządzającego Ministerstwem Marynarki, z warunkiem, aby po zastosowaniu się do tych opinij, ułożyć i zakomunikować mu ostateczny projekt przepisów pomienionych. Roztrząszenie i pogodzenie projektu przepisów dla „siostr Krzyża Czerwonego” z uwagami Komitetu Ministrów, oraz Ministerstwa Wojny i Marynarki, główny Zarząd postanowił poruczyć oddzielnej Komisji, pod przewodnictwem członka **E. W. Pelikana**.

TELEGRAMY

DZIENNIKA WARSZAWSKIEGO.

Florencja, 2 września. **Podróż króla Wiktora Emanuela naznaczonej została na dzień 20 września.**

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Dziennik l'Ordre donosi, iż sprawa dotycząca utworzenia straży polowej, wzięta została obecnie pod roztrząsanie. Mnóstwo jest projektów w przedmiocie reorganizacji tej straży, tego tak czynnego działy mierzenia władz municypalnych, których działania mają ważność niezaprzeczoną. Pomiedzy temi projektami znajduje się jeden, jak mówią, domagający się ażeby z tej straży polowej zrobiono bezwzględnych agentów żandarmerji, nie zaś merów według dotychczasowego zwyczaj; — mniemają jednakże, iż kwestja ta odłożoną zostanie aż do głosowania nad prawem dotyczącem merów.

Le Nord pod dniem 31-m sierpnia donosi: Niektóre dzienniki niemieckie zamieściły pogłoskę, iż książę Fryderyk-Karol zostanie wyniesiony do godności admirała całej floty niemieckiej na miejsce zmarłego niedawno księcia **Adalberta**. Dziennik *Staatsanzeiger* ogłasza, iż synowie cesarza **Wilhelma** wyjechał do Wismaru i że zamtąd uda się na pokład eskadry Bałtyckiej. W tem ogłoszeniu chciano upatrywać względne potwierdzenie wzmiankowanej pogłoski. Podobno w d. 2-m września, jako w dniu wyznaczonym na odkrycie „kolumny zwycięstwa” wyjdzie dekret mianujący nowego admirała.

Czytamy w *Independance Belge* z dnia 31 sierpnia: Ministerjum angielskie poniosło znowu porażkę wyborczą. Liberalni zostali pokonani w Shaftesbury gdzie jeden z kandydatów stronnictwa zachowawczego wyszedł zwycięzko z walki, otrzymawszy większość 69 głosów. Kłeska ta jest tam bolesniejszą iż od lat trzydziestu, małe miasteczko Shaftesbury wysyłało zawsze liberalnego deputata do Parlamentu i że powodzenie odniesione w takich warunkach przez stronnictwo towarzyszy może tylko podwoić jego czynność. *Times* na próżno stara się wytłumaczyć tę porażkę stronnictwa liberalnego i zmniejszyć jej doniosłość, zapewnieniem, że jest ona wynikiem znuzenia umysłowego i chęci tak naturalnej zresztą do ujrzenia jakiej bądź zmiany po pięciu długich latach ministerstwa Gladstone. *Daily News* powstrzymuje się od wszelkich rozważań nad wyborami w Shaftesbury. Dziennik ten zachowuje milczenie snadł dla tego, ażeby nie wypowiedzieć stronnictwu liberalnemu, którego jest najwybitniejszym wyrazem, prawd osłabiających odwagę. Co się tycze dziennika *Standard*, wychwała on dzisiaj głosowanie sekretne, przeciw któremu budził zwykle żywą odrazę w swoim stronnictwie.

Czytamy w *Nordl. A. Z.*: Według obiegających w Nowym-Jorku pogłosek, znaczny oddział indjan napadł znieczeka na terytorjum około fortu **Hill**. Kobiet, dzieci i połowa czwartego pułku kawalerji zostały wyrżnięte.

Goskie Urzędowe w ostatnim tygodniowym przeglądzie politycznym pisze: „Radosne nadzieje, obudzone w liczących szeregach francuzkich fuzyjonistów przez zjazd wiedeńsko-berliński, zaczynają powoli słabnąć i zachmurzać się w obec trudności, jakie sprawa **złania się**, bez przeszkód dokonana pod względem familijnym, musi koniecznie spotkać pod względem politycznym. Niektóre z tych trudności już jaskrawo wydatniają się teraz i jedna z ważniejszych napród powstaje w kwestji sztandaru. Przywiązanie wojska francuzkiego do trójkolorewego sztandaru, który przewodniczył tyłu sławnym jego czynom wyraża się odcieniem silnie i mówią nawet, że sam teraźniejszy naczelny wódz wojska, marszałek **Mac-Mahon** oświadczył, iż nie inaczaj, jak tylko pod tym sztandarem gotów jest dalej służyć we Francji.

Z drugiej strony oświadczenia hrabiego **Chambord** o białym sztandarze były tak częste i stanowcze, że chyba nie zechce wyrzec się ich dla tego, że jak sam nieraz wyrażał się, wierność dawnym tradycjom historycznym stanowi jego najgłówniejszą, jeżeli nie jedyną się. Stronnicy **złania się**, a nawet przeciwnicy z powodu legitymistów, gorąco pragnący widzieć **Henryka V** na tronie Francji, stawają się rozpuszczając pomiędzy ludem pogłoski, o gotowości jego skłonienia się przed potrzebami i życzeniami nowego czasu, co do czego przytoczają mu za przykład jego znakomitego przodka **Henryka IV**, który wyrzekł się najdroższych swych przekonanił dla położenia tamy krwawej wojnie domowej. Ale niewiadomo, czy ostatni przedstawiciel Burbonów francuzkich pójdzie w obecnym wypadku za przykła-

dem swego protoplasty i nakoniec, gdyby zdecydował się na wszelkie możliwe ustępstwa, czy długo mogłyby zaspokoić się życzenia ludu, chociaż obecnie zużnogo po większej części wzburzenia politycznymi i pragnącogo pokoju, nie mniej jednak skłonnego do wzburzeń, z powodu długiego do nich przyzwyczajenia? W ostatnich czasach zresztą najwięcej burzył się, właśnie z powodu zła się, świat dziennikarski i nigdy może zacięta polemika nie dochodziła tak wielkich rozmiarów pomiędzy dziennikami republikańskimi i monarchicznymi. Lecz w rzeczywistości monarchizm, albo w każdym razie konserwyzm nabywa co dzień więcej gruntu we Francji, dowód czego stanowią wybory do Rad Jeneralnych. Na tych wyborach większość głosów otrzymali zachowawcy. Ale pomiędzy wybranymi znalazł się jeden kandydat niepokojący tak obawy Francuzki, jak i ten, który bardziej od innych zamierza tam utworzyć się—mianowicie Książę Napoleon Bonaparte, który nakoniec dojeżdża do tego, że wybrano go na prezesa Rady Jeneralnej na wyspie Korsyce, gdzie przyjechał przed samymi wyborami i zład poczem bezzwłocznie znów wyjechał. Zestawiwszy tę uwięzioną skutkiem wycieczkę z drugą, która niedawno główni przedstawiciele bonapartyzmu odbyli 15 sierpnia do Anglii, gdzie po raz pierwszy złożyli powinszowania, z powodu dnia św. Napoleona, synowi zmarłego Cesarza, przyznawanemu przez nich za jego następcę pod imieniem Napoleona IV, okazało się, że bonapartyści wcale nie wyrzekają się poprzednich swych roszczeń. Jeżeli w Zgromadzeniu dnia 24 maja przyłączyli się do legitymistów i orleanistów, to wcale nie po to, aby stać się jedynymi lub drugimi, lecz po to, aby obalić nienawistne, równo dla nich wszystkie, przeciwne stronnictwo, a następnie oczyścić dla siebie wolniejsze i przestronniejsze pole do działania. Cel ten widoczny jest pomiędzy innymi iż co tylko zrobione przez nich oświadczenia o konieczności odwołania się do powszechnego głosowania ludu (plebisytu). Wrazie odmowy ze strony legitymistów odwołania się do tego środka, grożą zupełnie od nich odstąpieniem się. W taki sposób sprawa burbońskich linii we Francji, zjednoczonych w skutku familijnego ich zła się, widać się z powodu nowych przeciwników-republikańców.

„Jeszcze mniej niż we Francji mają szansę powodzenia Burboni w Hiszpanii. Niedawne zwycięstwa karlistów nie doprowadziły do żadnych rezultatów, a nawet znikły bez śladów w obec zwycięzów zwycięstw otrzymanych nad nimi przez wojska rządowe. Te ostatnie nakoniec zaczynają dochodzić do lepszego stanu, w skutku energiczniejszego sposobu postępowania dowódców i nowej organizacji, ostatecznie uchwalonej przez Kortezy kilka tygodni temu. Kortezy powołali pod bron osmdziesiąt tysięcy ludzi rezerwy w wykonaniu prawa wojskowego (przyjętego jeszcze w końcu panowania Króla Amadeusza), według którego wszyscy dwudziestopięcioletni letni młodzi ludzie stanowią rezerwy i mogą być bez wyjątku, w razie potrzeby, powołani do służby czynnej. Tylko mała liczba deputowanych opierała się w Izbie powołaniu do służby osmdziesięciu tysięcy ludzi i oczywiście przyczyną ich oporu była obawa, żeby z powiększeniem wojska nie został przywrócony w kraju porządek, którego w ogóle sobie nie życzą z własnych hędnych, samolubnych widoków. Odpierał ich najsilniej Minister Spraw Wewnętrznych p. Maissionave, dowodząc, że Rząd nieodbitnie potrzebuje regularnych karnych wojsk dla przytulenia powstania karlistowskiego, przeciwko któremu ochotnicy okazali się niedostatecznymi i bezsilnymi. W tym samym duchu mówił i dział p. Castellar, tylko co wybrany przez Kortezy, który przyłączył się do programu p. Salmerona. Ale gdyby nawet przypuścić, że uczucia patriotyczne obecnego Rządu, popieranego przez świeże i silne wojsko otrzymujące zwycięstwo nad karlistami (którzy, jak zapewniają gazety, zaczynają już cofać się i sam Don Carlos oddalił się znów do Francji), to czy można uważać to zwycięstwo za zupełne, nawet w razie całkowitego pokonania i wypędzenia karlistów, do czego jeszcze bardzo daleko? Niezawodnie nie można, dopóki Rząd nie przedsięwzięnie energicznych środków i nie otrzyma zwycięstwa nad czerwonymi republikańcami, szerczącymi wszędzie, a szczególnie w południowej Hiszpanii, bezład, rabunek i wszelkie okropności, od których setki ludzi, kto tylko może, ratuje się ucieczką! Wprawdzie zbuntowane miasta Walencja i Grenada już się upolowały, ale Kartagina dotąd stawia opór i dumnie odrzuca wszystkie wezwania o poddanie się. Miasto to stało się szczególnie schronieniem internacjonalistów, którzy zresztą rozproszyli się po całym kraju, a szczególnie w Hiszpanii gości, nie ma i nie może być nadziei utrzymania jakiegokolwiek bądź porządku. Potrzeba energicznych wysiłków nie tylko ze strony Rządu, ale i ze strony samej ludności, żeby paraliżować straszne działania wspólników internacjonalistów i doprowadzić ich do nieszkodliwej nicości.

„Tak bywa w krajach ukształconych i najświetniejszych przykład tego niedawno dany był w kraju, który pod względem swego wykształcenia, zajmuje jedno z pierwszych miejsc w Europie, mianowicie w Danji. Wiadomo, że kilka tygodni temu, danjski oddział internacjonalistów został zamknięty i trzech najgłośniejszych jego członków osadzono w więzieniu. Po tem pozostali, zresztą bardzo nieliczni członkowie internacjonalistów usiłowali utworzyć nowy oddział w zamian zniesionego i na pierwszym meeningu postanowili udać się do zamku Christianborg, w celu przesłania króla o ulaskawienie swych skazanych współtowarzyszy; ale postanowienie to nie zostało wykonane, ponieważ zebranie zostało rozpedzone przez policję, nawet bez pomocy wojska, a wprost przy jednogłośnie pomocy miejscowej ludności. Z innych nowszych wiadomości podawanych z Danji, najciekawsze dotyczą pobytu w tym kraju Księcia Następcy Tronu Niemieckiego. Przyjęcie jakiego doznał Syn Cesarza Wilhelma I w Danji, było jak najgościńniejsze ze strony Króla i pełne uszanowania ze strony ludności. Król przyzobdobił swego najdostojniejszego gościa orderem Słonia i udzielił także ordera osobom jego orszaku. W taki sposób ślady nieprzyjaźni, jakie istniały pomiędzy Dworami pruskim i danjskim od czasów wojny 1864 roku, obecnie zupełnie się zatarły i zastąpione zostały przez dawno pożądaną zgodę. Co się tyczy rozstrzygnięcia kwestji szlezwicko-holsztyńskiej odpowiednio do art. V traktatu Pragskiego, dotąd niema żadnych wiadomości w dziennikach tak danjskich, jak i niemieckich. Ostatnie zresztą, w ogóle są ubogie w wiadomości polityczne za ten czas, i najwięcej ożywienia z tego, o czem mówią, ma walka ultramontanizmu w Niemczech. W skutku uporczywego oporu stawianego przez arcybiskupa poznańskiego hr. Ledóchowskiego Rządowi pruskiemu i odmowy z jego strony przypuszczenia urzędników miejscowych do zrewidowania seminarjum, Rząd ten uciekł się do surowego środka: rozkazał całkowicie zamknąć seminarjum poznańskie. Godnym jest uwagi, że działania hrabiego Ledóchowskiego nie są pochwalane przez niektórych najgorliwszych katolików, a nawet w gronie własnej jego kapituły, która z powodu teraźniejszych trudnych okoliczności zwoływał na naradę. Nie mniej jednak przy-

chylnie mu stronnictwo duchowieństwa nie przestaje tajnej roboty i podtrzymywania systematu biernego oporu, przyswojonego od 1870 r., to jest od czasu ogłoszenia nowego dogmatu o nieomyślności papieżkiej, który dał pierwszy powód do starcia pomiędzy władzami świeckimi a duchownymi w Niemczech. Ale dogmat ten nawet w gronie samego duchowieństwa katolickiego spowodował rozdwojenie, w skutku czego nieprzyznający nowego dogmatu utworzyli z siebie oddzielną sekte pod nazwą staro-katolików. W wielu miejscach przeznaczono im do użytkowania kościoły i w taki sposób w Niemczech potworzyły się całe oddzielne parafie staro-katolickie, przewodniczone przez swych księży i brakowało im tylko biskupa. Nakoniec obecnie usunięty został i ten brak. Dnia 11 sierpnia, w Rotterdamie, w kościele św. Wawrzyńca, biskup Deventer Herman Heikamp prekonizował według obrządku rzymsko-katolickiego na biskupa wybranego przez niemieckich starokatolików doktora Józ. Reinkensa, b. profesora teologii w Wrocławiu. Przystem, dla objaśnienia obecnego wypadku należy przypomnieć, że w Holandji istnieje także dysydencki, nieuznający zależności od Watykanu, Kościół katolicki. Pierwotnie powstał on w 1700 roku, podczas walki jansenistów z jezuitami, walki, która wywołała tyle listów ze strony znakomitego filozofa francuzkiego Pascala (z którego powodu dotąd u ultramontanów zwie się jansenistowską) i ostatecznie ustanowił się w 1853 roku, kiedy zaszedł ostatni konkordat, zupełnie oddający pod władzę kurji rzymskiej duchowieństwo niderlandzkie. Po skończeniu obrzędu prekonizacji biskupa starokatolickiego, został ułożony i podpisany przez celebrujących i obecnych na ceremonji, protokół urzędowy, a w kilka dni potem, sam prekonizowany zwrócił się do owczarni w listem pasterskim, w którym jest wiele wymownych ustępów. Ogólna zaś treść listu stanowi protestacja przeciwko wyłączeniu rozszerezeniem kurji rzymskiej które doprowadziły ją do ostatnich postanowień Soboru Watykańskiego i krótki wykład zasadniczych prawd chrześcijaństwa, proponowany wiernym za przewodnika. Wkrótce nowemu biskupowi przedstawi się sposobność wykazania jeszcze świetniej swoich zdolności z Konstancji, gdzie we wrześniu ma się zebrać wielki kongres staro-katolików z całej Europy. Niewątpliwie zjazd ten, w takiej bliskości z Szwajcaryją nie pozostanie bez moralnego wpływu i na ten kraj, gdzie także jest wielu dobrych katolików pragnących pozostać na łonie Kościoła katolickiego, lecz niepodzielających krąco-cowych roszczeń swego duchowieństwa, które doprowadziły do smutnych następstw, a jakie nam przykład były ujawnione przez biskupa Lachata i Mermilloda. Z powodu tego ostatniego Związku Szwajcarski otrzymał niedawno groźną naganiąjącą wszystkie jego działania względem biskupa hebronskiego notę nuncjusza papieżkiego. Ale zapewne i ta nota nie zmieni stanowczosci Rządu szwajcarskiego. Ten ostatni obecnie zajęty jest nad to, ale przyjemnie, staraniami z powodu wypadku zaszłego w Genewie i dotyczącego właściwie tylko tego miasta, ale nie mniej w jego osobie szlebiącego szwajcarskiej dumie narodowej w ogóle. Nie dawno umarł w Genewie Książę Karol Brunwickski (urodzony w 1804 r.), który przepędził dziecinne swe lata i młodość w obcych krajach, przeważnie w Anglii i Szwajcaryji, i następnie po krótkim panowaniu był przymuszony, z decyzji Związku Niemieckiego, opuścić na zawsze tron i ojezdnąć w końcu 1830 roku. Od tego czasu, prawie 40 lat Książę mieszkał stale w Paryżu, gdzie jego ekscentryczne manjery, ogromne bogactwo, szczególnie zaś kosztowne i rzadkie brylanty, w które lubił się stroić, uczyniły go znanym, nawet do popularności.

„W początku wojny prusko-francuzkiej Książę Karol Brunwickski wyjechał z Paryża do Genewy, gdzie też umarł. Według znalezionego po nim i otwartego przez egzektorów jego testamentu, okazało się, że zmarły Książę cały swój majątek, wartości przeszło dwadzieścia pięć milionów franków, zapisał na korzyść miasta Genewy. Genewska Rada Miejska już przystąpiła do rozporządzeń co do objęcia swych praw z mocy testamentu, o czem zawiadomiła Rady Kantonalną i Związkową. Pomimo tego że zmarły Książę uważany był za pozabawionego tronu i połączonego z nim przywilejów i praw, które przeszły na młodszego jego brata, obecnie panującego Księcia Brunwickskiego, wiele z europejskich domów panujących przywdziało po nim przy swych Dworach żalobę, a w liściebie ich i Dom Cesarzsko-Austrjacki, z rozkazu Cesarza Franciszka-Józefa.

„Sam Cesarz teraz jest nieobecny w stolicy. Po krótkim odpoczynku w ulubionem swem letniskiem zamieszkanu w Ischl, udał się on do Linz, gdzie mają się odbyć wielkie manewry wojskowe. W jego nieobecności odbywały się w Wiedniu niektóre uroczystości, a w ich liściebie jedna bardzo ważna, mianowicie rozdanie nagród wystawcom wiedeńskiej wystawy, dokonane pod przyrzeczenia Arcyksięcia Rajnera. W właściwie polityczne nowości ubogie są wiedeńskie i w ogóle austro-węgierskie gazety. Najbardziej zajmują się mającymi wkrótce nastąpić wyborami do Rady Państwa. Z spraw bieżących najbardziej je zajmują przybycie deputatów z tureckiej Bośni i Hercegowiny, którzy podali Cesarzowi austrjackiemu i przebywającym w stolicy Austrii przedstawicielom wielkich mocarstw europejskich adres z prośbą o obstawanie przy zachowaniu traktatu Paryzkiego, który według nich ciągle jest pogwałcany względem chrześcijańskiej ludności ich prowincji przez miejscowe władze tureckie. Gazety austrjackie zapewniają, że kopia tego adresu, z zbiorową notą dyplomatyczną, już została przesłana do Konstantynopola.

„Gazety konstantynopolskie napelnione są szczegółami o pobytku w stolicy Turcji Szacha Perskiego, który był przyjęty przez Sultana bardzo pysznie i przyjacielsko, chociaż nie bez pewnych trudności w kwestjach etykiety, szczęśliwie załatwionych przy pośrednictwie Ministrów obydwoj Dworów muzułmańskich. Nie wiadomo czy uda się im tak pomyślnie załatwić trudności powstałe w kwestji o prerogatywach poddanych muzułmańskich w Turcji—w kwestji wynikłej z początku tego roku i pierwotnie rozstrzygniętej na niekorzyść Persji, ale następnie, z powodu przyjazdu Szacha, odłożonej do ostatecznego rozważenia jeszcze na trzy miesiące.

Telegramy z gazet zagranicznych.

* Paryż, 30 sierpnia. Według wiadomości otrzymanych przez Agencję Havas z źródła prywatnego, stosunki pomiędzy hr. Chambord i hr. Paryża ciągle są bardzo serdeczne. Hr. Chambord w listach swych i w rozmowie z hr. Paryża nadaje temu ostatniemu tytuł „Delfina”. — Donoszą z dobrego źródła, iż prezydent marszałek Mac-Mahon zaproponował komisji ulaskawień, z okoliczności bliższej zupełnej ewakuacji terytorjum francuzkiego, ulaskawienie licznych osób, które miały udział w powstaniu komuny paryzkiej.

* Paryż, 31 sierpnia. Dziennik Français, uchodzący za organ rządu podaje stanową wiadomość, iż przywódzcy stronnictwa konserwatywnego zbiórą się jeszcze przed końcem ferij zgromadzenia narodowego, celem

powzięcia zawczasu decyzji co do projektu do prawa, dotyczącego kwestji konstytucyjnych.

* Paryż, 1 września. Bankier Merton, właściciel dziennika Soir, który dotychczas był organem stronnictwa byłego prezydenta Thiersa, oddał pismo to do rozporządzenia hrabiego Paryża. Redakcja dziennika tego objęta została przez p. Edwarda Hervé, dotychczasowego redaktora Journal de Paris, który przestaje wychodzić.

* Perpignan, 30 sierpnia. Dowódzca karlistowski, generał Saballs, podług otrzymanych z Hiszpanji wiadomości, wezwał miast Olot, Vidreras i Santa Colonna do poddania się, groząc im w przeciwnym razie podpaleniem, jak to uczynił niedawno z miastem Tortella.

* Madryt, 31 sierpnia. Na dzisiejszem posiedzeniu korteżów, Salmeron oświadczył się w sposób jak najbardziej stanowczy przeciwko przyjęciu postawionego przez p. Orense wniosku, żądającego dla powstańców amnestji. Skutkiem tego wniosek ten odrzucono został 119 głosami przeciwko 42. Minister spraw wewnętrznych, p. Maissionave przedstawił następnie projekt do prawa w przedmiocie przywrócenia mocy postanowieniem prawa z 1822 roku, podług którego służba wojskowa obowiązująca jest dla wszystkich obywateli od 20 do 35 roku życia. — Powiadają, iż wielka liczba członków korteżów skłonna jest do udzielenia ministrowi finansów podczas odcroczenia sesji korteżów, najrozleglejszych pełnomocnictw, celem umożliwienia mu dostarczenia środków koniecznych dla zwalczania karlistów. Obiegają tu pogłoski, iż znajdująca się w posiadaniu powstańców w Kartaginie fregata „Numancia”, zabrana została przez jeden z angielskich statków wojennych. — Podług otrzymanych tu listów z Kartaginy, u powstańców daje się uczuć brak żywności i wybuchły pomiędzy nimi spory. Część dowódców obwiniają jest o zamiar oddania miasta karlistom. Przed portem tamtejszym znajduje się obecnie 11 zagranicznych statków wojennych.

* Londyn, 1 września. Podług otrzymanych tu wiadomości z Kartaginy z dnia 31 sierpnia, powstancy grozili statkom angielskim, iż będą strzelać do nich w razie uprowadzenia przez nich statków „Wiktorja” i „Almans”, należących do powstańców. Admirał Yelverton odpowiedział powstańcom, iż daje im 40 godzin czasu dla rozważenia swych groźb. Następnie rozpoczęto układy i polubowne załatwienie tej kwestji spornej jest prawdopodobnem. Admirał Yelverton odprowadził statki „Wiktorja” i „Almans” do Gibraltaru pod warunkiem nie oddania ich rządowi madryckiemu przed rozstrzygnięciem się walki pod Kartagina.

* Kopenhaga, 1 września. Sejm zwołany został przez króla otwartym listem na 6 października r. b.

* Z inicyatywy niemieckiego konsula jeneralnego p. v. Jasmund, postanowiona została przez wice-króla Egiptu wyprawa do pustyni libijskiej mającą się odbyć kosztem wice-króla. Gerhard Rohlf, który pierwszy podał myśl tej wyprawy, stanie na jej czele, przy pomocy słynnych jeografów niemieckich jak pp. Bastian, Petermana, Perchel, Koner, Kiepert i innych. Panu Rohlfowi prócz tego towarzyszyć będą uczeni specjaliści; przytem ze strony wice-króla dodana zostaje eskorta wojskowa, chociaż takowa w tamtejszych okolicach, jako zupełnie niezamieszkałych, jest zbędną. Wyprawa ta, która trwać będzie około 3-eh miesięcy i rozpocznie się w 1874, ma na celu zbadanie nieznanych dotychczas części pustyni libijskiej, graniczącej na wschód z Egiptem.

* Nowe przyrządy do połowu ryb, wynalazku p. Wiedecka w Wiedniu, zwróciły powszechną uwagę na wystawie przemysłowej w Linzu. P. Wiedeck wyrabia do połowu sztuczne ryby z gutaperki. Są one uzbrojone sześciu haczykami, z tych trzy znajdują się około pletw brzusznych i trzy około głowy; podbrzusze jest nieco zakrzywione; jeżeli lowiący pociągnie za sznurek w górę, natenczas może odbywać bardzo szybkie obroty, tak, że sztuczna ryba staje się podobną do żywej, i wtedy drapieżna ryba zaczyna się otwartą paszczą o rybę sztucznie uzbrojoną. Do połowu pstrągów służą sztuczne muchy i owady. Sztuczna mucha jest zrobiona z pierza, jedwabiu i szersci z wielbłąda na nitce elastycznej, mającej, że tak się wyrazim, pewne podobieństwo do wody i utworzonej z kieszki jedwabnikowej. Kiszka ta jest koloru niebieskiego, przezroczysta, mająca 9 cali długości; podobna jest do cienkiego elastycznego drutu żelaznego, któremu co do mocy nie ustępuje. Ażeby pozyskać 80 sztuk takich nitok, potrzeba 106 sztuk jedwabników; łącznie z innymi rekwizytami, mucha przywiązuje się do sznurka, tak jednak, iżby zawsze się znajdowała nad powierzchnią wody; pstrąg zostaje wprowadzony w błąd przez unoszącą się po nad wodą i na pozór tu i owdzie latającą muchę, rzuca się na nią i zostaje złapany.

p. o. Redaktora Henryk Bartsch.

PRZEWODNIK WARSZAWSKI.

Rada Banku Handlowego w Warszawie.

Podaje niniejszem do wiadomości, że oprócz osób posiadających dotychczas prawo podpisywania imieniem Banku, obecnie upoważnieni zostali jeszcze do podpisywania pan Jan Goldstand Członek Rady, delegowany do Oddziału Petersburgskiego Banku Handlowego w Warszawie i pan Zygmunt Szajkiewicz, prokurent. Zobowiązania imieniem Oddziału Banku w St. Petersburgu zaciągnięte, opatrzone być winny albo podpisem p. Jana Goldstand pojedynczo, albo podpisem p. Szajkiewicz łącznie z innym dotąd obowiązującym.

Jednocześnie Rada Banku zawiadamia, że pan Alfred Drucker zaprzestał pełnić obowiązki gerenta Oddziału St. Petersburgskiego, tem samym więc udzielone temuż prawu podpisu ustalo. 5,119.

Warszawa dnia 22 sierpnia (3 września).

Widowiska.

TEATR LETNI W OGRODZIE SASKIM. — Dziś, we środę, komedja w 4-eh aktach, **Safandula**. — Początek o godzinie 7 i

pól. — **Jutro**, we czwartek, opera **Bandyoci**. — **Wczoraj**, było o sob 464.

GABINET ZOOLOGICZNY (w gmachu uniwersytetu warszawskiego). — Otwarty w niedziele bezpłatnie.

WYSTAWA TOWARZYSTWA ZACHĘTY SZTUK PIĘKNYCH. — Otwarta codziennie, od godziny 11-iej rano do godziny 5-iej po południu, w gmachu obok kościoła św. Anny. — Wejście od osoby w dniu powszednim kop. 15; — w niedziele zaś i święta kop. 5.

ALHAMBRA (przy ulicy Miodowej). — Towarzystwo artystów dramatycznych pod dyrekcją Anastazego Trapszo. — Dziś, we środę, **Recepta na Świekry**. Strachy w zamczysku. Grzeszki babuni. — Początek o godzinie 7 1/2 wieczorem.

W LETNIM TEATRZE OGRODU ELDORADO (przy ulicy Długiej N. 586). — Towarzystwo artystów dramatycznych pod dyrekcją Józefa Tepla. — Dziś, we środę, **Nasi najserdeczniejsi**. — Początek o godzinie 7 1/2 wieczorem.

W ALKAZARZE (przy ulicy Królewskiej). — Towarzystwo dramatycznych aktorów i śpiewaków pod dyrekcją Leopoldyny von-Lukatsy. — Dziś, we środę, **3 Paar Schuhe**. — Początek o godzinie 7 1/2 wieczorem.

BIURO INFORMACYJNE
o nędzy wyjątkowej sprawdzonej przez Siostry Miłosierdzia, poleca miłosierdzij publiczności Warszawskiej.
ulica Erywańska N. 8 nowy.

Nr domu	Ulica	Nazwisko lub initiale	U W A G I
14	Spólna	Kalinowska Julia	Wdowa, dzieci drobn. troje.
20	Chmielna	Katarzyna So.	Wdowa, lat 56, chora na astmę.
8	Zielna	Rakowska Elżbieta	Zawiana na nogi i niewidoma.
69	Solec	Olzak Katarzyna	Lat 76, niezdolna do pracy.
74	Czerniakows.	Długosz Marja	Wdowa, dzieci drobn. dwoje.
59	Solec	Millrad Estera	Lat 78, niezdolna do pracy.
38	Solec	Szajdla Chmura	Lat 80, z małym wnuczkem.
27	Pokorna	Lewandowska Józefa	Wdowa, dzieci drobn. czworo.
20	Nowolipie	Kamińska Marja	Wdowa, chorowita, dzieci dr. dwoje, z tych jedno chora.
8	Piwna	Abramowicz Kazimierz	Kaleka, żona ciężko chora od kilku miesięcy.
15	Pokorna	Dworczyńska Marjanna	Sparaliżowana na nogę i rękę.
21	Smocza	Baczyńska Franciszka	Wdowa, dzieci drobn. troje.
33	Chmielna	Rutkowska Józefa	Wdowa, lat 80, zupełnie niezdolna.
49	Chmielna	Zwierchowska Eleonora	Wdowa, chorowita, dzieci dr. troje.
62	Czerniakows.	Wincenty Pa.	Oboje chorzy, niezdolni do pracy.

POCIĄGI NA DROGACH ŻELAZNYCH.

Warszawsko-Petersburgska.
Wychodzą (z Pragi).
Pociąg pospieszny o godzinie 10 minut 30 wieczór.
Pociąg pasażerski o godz. 10 min. 30 rano.
Przychodzą (na Pragę) o godz. 4 min. 50 z rana i o godz. 8 min. 40 wieczór.
(Godziny na tej drodze wskazane są podług czasu petersburgskiego, wcześniejszego o minut 37 od czasu warszawskiego).

Warszawsko-Wiedeńska.
Wychodzą z Warszawy:
Pociąg kurjerski (klasa 1 i 2) o godzinie 10 wieczór.
Pociąg pospieszny (klasa 1 i 2) o godz. 7 min. 18 rano.
Pociąg osobowy (4-ry klasy) o godz. 11 min. 20 rano.
Pociąg osobowo-miejscowy (4-ry klasy) o godz. 6 min. 5 po południu (dochodzi tylko do Petrkowa).
Do Łodzi dojeżdża się z Warszawy pociągami: pospiesznym o godzinie 7 min. 18 z rana i osobowym o godz. 11 min. 20 z rana.
Przychodzą do Warszawy:
Kurjerski o godz. 6 min. 5 z rana.
Pospieszny o godz. 8 min. 18 wieczorem.
Pasażerski o godz. 5 min. 19 po południu.
Miejscowy (z Petrkowa) o godz. 9 min. 58 z rana.

Warszawsko-Bydgoska.
Wychodzą z Warszawy:
Pociąg kurjerski (klasa 1 i 2) o godz. 3 po południu.
Pociąg osobowy (4-ry klasy) o godz. 6 min. 40 rano.
Pociąg osobowo-miejscowy (4-ry klasy) o godz. 6 min. 5 po południu (tylko do Kutna).
Przychodzą do Warszawy:
Kurjerski o godz. 1 min. 55 po południu.
Osobowy o godz. 9 min. 20 wieczorem.
Miejscowy o godz. 9 min. 58 z rana.
Do Ciechocinka dojeżdża się z Warszawy pociągami: kurjerskim i pospiesznym.

Warszawsko-Terespolska.
Wychodzą (z Pragi):
Pociąg kurjerski o godz. 7 min. 16 rano.
Pociąg pocztowy o godz. 4 min. 8 po południu.
Przychodzą (na Pragę): o godz. 1 min. 9 i o godz. 5 min. 6 po południu.

* W dniu 91 (2) bież. mias. i roku, chorych w 8-mia cywilnych szpitalach: przybyło 88, wyzdrowiało 79, umarło 19, pozostało 1524 (mężczyzn 718, kobiet 806), z nich w szpitalu starozakonnych mężczyzn 127, kobiet 119.

Przyjechali: — Jenerał-adjutant hrabia **Sunarakow-Elston**, z zagranicy; — radea tajny senator **Ramer**, i jenerał-major orszaku Jego Cesarzkiej Mości baron **Korf**, z St. Petersburga.

Wyjechali: — Jenerał-adjutant **Orlow**, do Krymu; — jenerał-major **Stein**, do Moskwy; — Rzeczywisci rady stanu **Lwowski**, do Aleksandrowa, i **Stenger**, do St. Petersburga.

Cena okowity dnia 21 sierpnia (2 września).
wiadro od rs. garniec od rs.
Hurtowa skladowa 6.45, 6 — 2.10.
Pojedyncza szynkarska — 2.14.
Stosunek garnca do wiadra 100:307 1/4. (G. H.)

